

Lekce 11

Str. 107/cv. 2

Řešení:

Co funguje proti stresu: *být na sebe hodný/hodná, rozdělit své povinnosti mezi ostatní, cvičit jógu nebo aerobic, dýchat zhluboka, koupit si něco hezkého, jíst v klidu, jet na dovolenou*

Co přispívá ke stresu: *nespolupracovat s nikým, dělat všechno sám/sama, řešit problémy jídlem, pracovat od rána do večera, málo spát, neumět říkat ne, nemluvit o stresu, pít hodně kávy*

Varianta cvičení na téma: Jste ve stresu? Rozstříhat, studenti si losují otázky a ptají se navzájem. Pak posuzují a zdůvodňují, jestli je jejich partner ve stresu nebo ne.

[Schéma 11A](#)

Str. 107/cv. 3

Opakovací cvičení na osvojení forem imperativů z textu.

[Schéma 11B](#)

Str. 107/cv. 4

Řešení:

Josef: Pracuje jako manažer ve firmě Veltex, stará se o export. Dost často ho bolí hlava a nemá chuť k jídlu. Je ve stresu.

Alena: Je na mateřské dovolené, zároveň pomáhala manželovi s účetnictvím. V noci začala špatně spát, měla pocit, že nestihla něco zařídit. Byla ve stresu, ale už to zvládá líp.

Radek: Pracuje jako instalatér, má hodně práce. Nemá zdravotní problémy. Není ve stresu.

Str. 108/cv. 2

Studenti pravděpodobně nebudou znát výrazy jako *sultán, poslové, drvoštěp, kácet stromy* apod. Pro předučení lze využít následující cvičení + obrázky u textu a bublinu *Všimněte si*.

Aktivita před čtením textu. Předučení neznámých/těžkých slov z textu.

[Schéma 11C](#)

Varianta cvičení. Rozstříhat, skládat.

[Schéma 11D](#)

Str. 108/cv. 3

Poslové si mysleli, že drvoštěp je doktor, protože název jeho povolání začíná na „dr“. Studenti to nemusí uhádnout, řešení se dozví v textu.

Str. 108/cv. 4

Text o princezně solimánské se vztahuje k celkovému tématu lekce (Zdraví a životní styl) a zároveň tematicky koresponduje se závěrečnou dvoustranou lekce Čeština pro každý den (U doktora). V textu se také objevují gramatické jevy probírané v této lekci, tj. objektové konstrukce s akuzativem a dativem (Bolí mě. Je mi...) a imperativ.

Pozor: v textu se vyskytují dva imperativy slovesa *jít* – *jdi/jděte* a *pojd/pojďte* (*Jdi k princezně. Jděte do cizích zemí. Tak pojdte s námi. Pojdte ven a dejte si kousek*). *Jdi, jděte* znamená „samí“ a nezahrnuje mluvčího, zatímco *pojd, pojdte* znamená „se mnou“ nebo „ke mně“, zahrnuje tedy i mluvčího. POZOR: Obdobný význam jako *jdi, jděte* mají i imperativní formy tvořené od slovesa *běžet* – *běž, běžte*.

Varianta práce s textem A. Rozstříhat, skládat pohádku.

[Schéma 11E](#)

Varianta práce s textem B. Postupné čtení využitelné jako první čtení textu nebo po čtení textu jako opakování. Učitel vytiskne text na průhlednou fólii a promítne na meotaru. Studentům ukáže pouze první odstavec textu po první otázku psanou kurzívou, zbytek textu zůstává zakrytý. Studenti odpovídají na otázku a vymýšlí/vzpomínají si, jak text bude pokračovat/pokračoval. Poté učitel odhalí další část textu (vždy k další otázce psané kurzívou) a postup se opakuje. Takto až do konce textu.

[Schéma 11F](#)

Opakování textu. Doplnění slov do textu.

[Schéma 11G](#)

Opakovací cvičení na osvojení forem imperativů z textu.

[Schéma 11H](#)

Str. 109/cv. 6

Řešení:

1. Vládce Solimánského království onemocněl, onemocněla jeho dcera Zubejda.
2. Doktoři ze Solimánského království Zubejdu léčili, ale nevyléčili.
3. Opravdový studovaný doktor má před jménem Dr.
4. Sultán poslal posly do cizích zemí.
5. Drvoštěp je člověk, který kácí stromy.
6. Drvoštěp chtěl jít s posly do Solimánského království.
7. Drvoštěp nedával Zubejdě nejrůznější léky, masti a kapky, ale pokácel stromy, které stínily okno jejího pokoje.
8. Zubejda měla v pokoji světlo, teplo a sucho, ale předtím tam měla tmou, zimu a vlhko.
9. Drvoštěp jedl chleba s tvarohem.
10. Zubejda si nevzala drvoštěpa za manžela, ale drvoštěp dostal zlata, kolik unesl, a šel spokojeně domů.

Str. 109/po cv. 6

Další aktivita na tvoření otázek k textu a ověření porozumění textu.

[Schéma 11I](#)**Str. 109/cv. 10**

Varianta cvičení na procvičení nebo opakování imperfektivních/perfektivních sloves. Rozstříhat, skládat.

[Schéma 11J](#)**Str. 109/tabulka Tituly**

Opakování zkratk titulů před jmény.

[Schéma 11K](#)**Str. 109/cv. 13**

Pohádka bez tří posledních odstavců.

[Schéma 11L](#)**Str. 110/bublina Všimněte si**

V bublině záměrně zde upozorňujeme na nesprávné, ale poměrně časté používání tvaru slovesa v minulém čase.

Rozšiřující cvičení na psaní. Vhodné zejména pro Slovany.

[Schéma 11M](#)**Str. 111/cv. 2**

Příklady řešení:

Prosíme, nepoužívejte mobilní telefony. – v letadle, v nemocnici, v lékárně, ve škole

Napište to, prosím. – ve škole

Nevstupujte bez vyzvání. – u doktora, na úřadě

Polož to. – dítěti

Nesahej na to! – dítěti

Nekuřte! – v letadle

Nemluvte za jízdy s řidičem. – v autobuse

Pojď sem! (OČ Pocem!) – partnerovi, kamarádovi, dítěti, psovi

Připoutejte se! – v letadle, v autě

Str. 111/bublina u tabulky Imperativ

V této bublině upozorňujeme na dvojí imperativ od slovesa *jít* a jejich odlišný význam: *jdi*, *jděte* znamená „samí“ a nezahrnuje mluvčího, zatímco *pojď*, *pojďte* znamená „se mnou“ nebo „ke mně“, zahrnuje tedy i mluvčího. POZOR: Obdobný význam jako *jdi*, *jděte* mají i imperativní formy tvořené od slovesa *běžet* – *běž*, *běžte*.

Str. 112/cv. 4

Lehčí varianta cvičení. Tučně zvýrazněné hlásky odrážejí pravidla pro tvoření imperativu na str. 111.

Vytisknout, rozstříhat, skládat.

[Schéma 11N](#)

Str. 112/bublina Všímněte si + cv. 5

Všímněte si poznámky „pozor“ na konci tabulky. „Krátká“ imperfektivní slovesa pohybu (např. *jít – jdi!*) tvoří obvykle negativní formu imperativu pomocí „dlouhých“ sloves pohybu (např. *chodit – nechod!*). „Dlouhá“ slovesa pohybu jsou však také imperfektivní, proto zde nefunguje opozice kladný imperativ perfektivního slovesa (*otevři!*) x negativní imperativ imperfektivního slovesa (*neotvírej!*). Viz také věta 10 ve cvičení 5.

Str. 112/cv. 7

Další procvičení výrazů s imperativem. Studenti doplňují výraz.

[Schéma 11O](#)**Str. 112/po cv. 7**

Opakovací cvičení na tvoření forem imperativu. Doplňování imperativů do textů ze str. 107 a 108.

Text ze str. 107.

[Schéma 11P](#)

Text ze str. 108.

[Schéma 11Q](#)**Str. 113/cv. 1**

Alternativní využití cvičení 1. Vhodné jako opakování. Vytisknout a rozstříhat. Studenti pracují v páru (bez učebnice). Losují si lístečky, čtou větu v opisném imperativu (např. *At' David uvař oběd.*) a druhý student ji jen na základě poslechu transformuje do přímého imperativu (např. *Davide, uvař oběd.*).

[Schéma 11R](#)

Opakovací cvičení na procvičení opisného a přímého imperativu.

[Schéma 11S](#)**Str. 113/cv. 3**

Rozšiřující aktivita na opakování nepřímého imperativu. Rozstříhat, skládat podle časové posloupnosti (studenti se můžou orientovat podle dobového oblečení). Studenti říkají, co se děje na obrázku a co říká doktor pacientovi. Měli by používat opisné imperativy s *ať*.

[Schéma 11T](#)**Str. 114/cv. 2**

Varianta cvičení. Vytisknout a rozstříhat. Studenti si losují lístečky s názvy vnitřních orgánů a ptají se ostatních: *Kde je/jsou...?* Studenti ukazují na svém těle, kde daný orgán zhruba je.

[Schéma 11U](#)**Str. 114/cv. 4**

Řešení:

- A. spadnout* – ze schodů, ze žebříku, ze stromu, ze skály
- B. spálit se – při vaření, u táboráku
- C. říznout* se – při krájení
- D. zlomit si nohu – při sportu, na náledí
- E. uhodit se (OČ praštit se, bouchnout* se) – z neobratnosti, když nedáváme pozor
- F. polít* se – při vaření, při otvírání láhve

Str. 114/cv. 4

Řešení:

- 1. objednat 2. se říznul 3. spadla jsem 4. uhodila jsem se 5. polil jsem se 6. spálil jsem si
- 7. jsem spadl 8. si nezlomil 9. kašlu 10. angína 11. pojištění 12. vyřídít

Lehčí varianta poslechového cvičení. Rozstříhat, skládat podle poslechu. Pak studenti doplňují chybějící výrazy do učebnice.

Varianta: Rozstříhat, skládat. Co říká pacient? Co říká doktor?

[Schéma 11V](#)

Rozšiřující cvičení na procvičení zvrtných zájmen *se* a *si*.

[Schéma 11W](#)

Str. 115/cv. 8

Pozor, oprava viz [Errata](#).

Pozor: v odpovědích na toto cvičení by měli studenti použít i výrazy, které nejsou uvedené ve cvičení 7 (např. *na kožní/ke kožnímu lékaři/OČ ke kožaři*).

Lehčí varianta cvičení. Rozstříhat, skládat. Studenti vybírají odpovědi na otázky, přičemž hledají alternativy a další řešení.

[Schéma 11X](#)

Str. 115/po cv. 8

Rozšiřující aktivita na další procvičení slovní zásoby ze cvičení 7 a 8.

[Schéma 11Y](#)

Str. 115/cv. 9

Řešení:

1. Kdo byl na operaci kolena? – Libor
2. Kdo byl často nemocný, když byl malý? – Irena
3. Koho pořád bolelo břicho? – Zdeňka
4. Kdo měl popálená stehna? – Jindřiška
5. Kdo chodil na rehabilitaci? – Libor
6. Kdo chodil na chemoterapii? – Zdeněk
7. Kdo byl dva týdny na speciální klinice?
8. Komu pomohl pobyt u moře? – Ireně

Str. 115/cv. 10

Příklad řešení:

Cesta se v zimě neudrzuje. – na cestě v parku nebo na málo používané silnici

Stavba povolena. – na stavbě nebo při rekonstrukci rodinného domu

Přejděte na druhý chodník. – pod lešením, u výkopu na chodníku

Hořlavé tekutiny. Nebezpečí požáru. – ve skladu materiálu

Nebezpečí požáru. – v lese

Přísný zákaz kouření! – u benzínové pumpy

Pozor, elektrické napětí! – na sloupech vysokého napětí

Nedotýkejte se přístroje, když je zapnutý. – v nemocnici, v továrně

Pozor! Nebezpečí pádu. – na vyhlídce nad svahem, nad propastí

Lehčí varianta cvičení. Rozstříhat, hledat možnosti, kde se nápisy vyskytují.

[Schéma 11Z](#)

Lekce 11 – schémata**Schéma 11A**

(Kliknutím se dostanete zpátky do textu)

umět být na sebe hodný/hodná	cvičit jógu nebo aerobic nebo běhat	mluvit o stresu s příbuznými, kamarády nebo doktorem
umět rozdělit své povinnosti mezi ostatní	pít hodně kávy	koupit si někdy něco hezkého
umět dýchat zhluboka	jíst v klidu	jet na dovolenou
umět spolupracovat s ostatními	dělat všechno sám/sama	řešit problémy jídlem
pracovat od rána do večera	málo spát	umět říkat ne

Schéma 11B**Doplňte imperativy z tabulky.**

udělejte si	bud'te	neřešte	mluvte	řekněte si	naučte se	cvičte
rozdělte	spolupracujte	jděte (3x)	jed'te	dýchejte	jezte	běhejte

1. .... na sebe hodní. ...., že máte těžký život, ale taky pomyslete na někoho, kdo to má horší.
2. Nemusíte vždycky všechno dělat sami! ..... s rodinou a kolegy, ... své povinnosti mezi ostatní.
3. .... spát. Ráno je každý problém lehčí!
4. .... radost. .... do restaurace, na kávu, do kina nebo si kupte něco hezkého.
5. Jestli můžete, ... na víkend nebo na dovolenou. Po návratu často vypadá všechno jinak.
6. ....o stresu. Máte kamarády, příbuzné, doktory.
7. .... zhluboka. Nejlepšího kamaráda máte přímo pod nosem – je to váš dech!
8. .... na procházku do přírody, ... aerobic nebo jógu, ...
9. .... v klidu, ale ne moc. .... stres jídlem, kávou, alkoholem ani cigaretami!
10. .... říkat ne.

Schéma 11C

sultán	pose <u>l</u> , <i>pl.</i> poslové	onemocnět
uzdravovat se/uzdravit se	drvoštěp	kácet/pokácet strom
vzdychat	mast	vládnout*
drak	bledý	růst*/vyrůst*
tvaroh	vlhko	vonět

Schéma 11D

(Kliknutím se dostanete zpátky do textu)

Do paláce mohlo slunce a čerstvý vzduch, a proto se princezna uzdravila.
1. V Solimánském království žil sultán Solimán, který měl dceru Zubejdu.
Poslové tam uviděli drvoštěpa, který kácel stromy. Mysleli si, že je to doktor.
Sultán Solimán dal drvoštěpovi zlato a drvoštěp šel spokojeně domů.
Solimánští doktoři neuměli Zubejdu vyléčit.
Poslové šli do cizích zemí, aby přivedli doktora.
Jednou princezna Zubejda onemocněla.
Drvoštěp šel s nimi do Solimánského království.
Došli až do české země.
Drvoštěp vykácel stromy kolem paláce.

Schéma 11E

A Zubejda na to: „Všude mě bolí, všude mě píchá, nic mi nechutná, nic mě nebaví!“ A tak sultán zavolal nejslavnější doktory země a řekl: „Uzdravte princeznu!“ Doktoři dávali Zubejdě nejrůznější léky, masti a kapky, ale nic nepomáhalo.
Pak sultánovi někdo poradil: „Nejjasnější pane, pozvěte opravdového doktora z cizí země. Ten princeznu vyléčí.“ „Ale jak ho poznám?“ zeptal se sultán. „Takový doktor má před jménem „Dr.“ To je opravdový studovaný doktor.“
Nešťastný drvoštěp nevěděl, co dělat. Tak se šel podívat na princeznu, která ležela ve svém pokoji. „Koukám, že holka je nějaká bledá,“ řekl si. „Jak by nebyla, když k ní do pokoje nemůže slunce! Je tady tma, zima a vlhko!“ Vyšel ven a začal kácet vysoké palmy, které rostly před palácem.
Sultán hned poslal posly: „Jděte do cizích zemí! Hledejte, najděte a přiveďte opravdového doktora!“ Poslové šli a šli, až přišli do české země. V lese potkali nějakého muže, který kácel stromy. Zeptali se ho, co dělá.
„Ano. Jmenuje se Dr. Voštěp a do práce je jako Dr. Ak!“ „Když jsi doktor,“ řekl sultán drvoštěpovi, „uzdrav princeznu! Jestli ji neuzdravíš, bude zle.“ „Ale prosím vás, já žádný doktor nejsem,“ protestoval drvoštěp. „Jsi doktor a hotovo. Jdi k princezně!“
Bylo jednou jedno Solimánské království. Vládl tam mocný vládce sultán Solimán a ten měl krásnou dceru Zubejdu. Sultán ji moc miloval. Jednou ale Zubejda onemocněla. Nejedla a nepila, ležela a vzdychala. Sultán se ptal: „Co je ti, moje Zubejdo?“
Když přišli do království Solimánského, hned ho vedli k sultánovi. „Nejjasnější pane, už ho máme.“ „Ale je to opravdový doktor?“ zeptal se sultán.
„Milý Dr. Voštěpe, ty jsi opravdový doktor! Vezmi si tolik zlata, kolik uneseš!“ A drvoštěp se spokojeně vrátil domů.
„Já jsem drvoštěp,“ řekl muž. „Opravdu?“ vykřikli poslové radostně. „Tak pojdte s námi! Máme pro vás práci.“ „Proč ne?“ zasmál se drvoštěp. „Já se práce nebojím. Do práce jsem jako drak!“
Když přišel na návštěvu sultán, nevěřil svým očím. Všude kolem paláce svítí slunce a před palácem sedí princezna, směje se a jí chleba s tvarohem. „Princezna se uzdravila! Radujte se, tancujte a zpívejte!“ zaradoval se sultán.
„To je černý chleba s tvarohem, princezno!“ zasmál se drvoštěp. „Pojďte ven a dejte si kousek!“
Princezna zatím spala ve svém pokoji. V poledne ji probudilo slunce. Pokoj byl plný tepla a světla. Šla k oknu a podívala se ven. Pod oknem seděl drvoštěp a jedl. „Jé, co to tady tak krásně voní?“ zeptala se Zubejda.

Schéma 11F

Karel Čapek: O princezně solimánské (*zkráceno*)

Bylo jednou jedno Solimánské království. Vládl tam mocný vládce sultán Solimán a ten měl krásnou dceru Zubejdu. Sultán ji moc miloval. Jednou ale Zubejda onemocněla. Nejedla a nepila, ležela a vzdychala. Sultán se ptal: „Co je ti, moje Zubejdo?“

Co řekla Zubejda?

A Zubejda na to: „Všude mě bolí, všude mě píchá, nic mi nechutná, nic mě nebaví!“ A tak sultán zavolal nejslavnější doktory země a řekl: „Uzdravte princeznu!“ Doktoři dávali Zubejdě nejrůznější léky, masti a kapky, ale nic nepomáhalo. Pak sultánovi někdo poradil:

Co někdo poradil sultánovi?

„Nejjasnější pane, pozvěte opravdového doktora z cizí země. Ten princeznu vyléčí.“ „Ale jak ho poznám?“ zeptal se sultán.

Jak sultán pozná opravdového doktora?

„Takový doktor má před jménem „Dr.“ To je opravdový studovaný doktor.“ Sultán hned poslal posly: „Jděte do cizích zemí! Hledejte, najděte a přiveďte opravdového doktora!“ Poslové šli a šli, až přišli do české země. V lese potkali nějakého muže, který kácel stromy. Zeptali se ho, co dělá. „Já jsem drvoštěp,“ řekl muž.

Co na to řekli poslové?

„Opravdu?“ vykřikli poslové radostně. „Tak pojďte s námi! Máme pro vás práci.“ „Proč ne?“ zasmál se drvoštěp. „Já se práce nebojím. Do práce jsem jako drak!“

Když přišli do království Solimánského, hned ho vedli k sultánovi. „Nejjasnější pane, už ho máme.“ „Ale je to opravdový doktor?“ zeptal se sultán.

„Ano. Jmenuje se Dr. Voštěp a do práce je jako Dr. Ak!“ „Když jsi doktor,“ řekl sultán drvoštěpovi, „uzdrav princeznu! Jestli ji neuzdravíš, bude zle.“ „Ale prosím vás, já žádný doktor nejsem,“ protestoval drvoštěp. „Jsi doktor a hotovo. Jdi k princezně!“ Nešťastný drvoštěp nevěděl, co dělat.

Co myslíte, že drvoštěp udělal?

Tak se šel podívat na princeznu, která ležela ve svém pokoji. „Koukám, že holka je nějaká bledá,“ řekl si. „Jak by nebyla, když k ní do pokoje nemůže slunce! Je tady tma, zima a vlhko!“ Vyšel ven a začal kácat vysoké palmy, které rostly před palácem.

Princezna zatím spala ve svém pokoji. V poledne ji probudilo slunce. Pokoj byl plný tepla a světla. Šla k oknu a podívala se ven. Pod oknem seděl drvoštěp a jedl.

Co řekla princezna?

„Jé, co to tady tak krásně voní?“ zeptala se Zubejda. „To je černý chleba s tvarohem, princezno!“ zasmál se drvoštěp. „Pojďte ven a dejte si kousek!“

Když přišel na návštěvu sultán, nevěřil svým očím. Všude kolem paláce svítí slunce a před palácem sedí princezna, směje se a jí chleba s tvarohem. „Princezna se uzdravila! Radujte se, tancujte a zpívejte!“ zaradoval se sultán.

Co řekl sultán drvoštěpovi?

„Milý Dr. Voštěpe, ty jsi opravdový doktor! Vezmi si tolik zlata, kolik uneseš!“ A drvoštěp se spokojeně vrátil domů.

Schéma 11G**Doplňte následující slova do textu ve správné formě.**

česká země	krásná dcera Zubejda	nechutnat	uzdravit	okno	zaradovat se
vést*	tvaroh (2x)	opravdový doktor (2x)	nebát se*	vysoká palma	růst*

Bylo jednou jedno Solimánské království. Vládl tam mocný vládce sultán Solimán a ten měl (1)..... Sultán ji moc miloval. Jednou ale Zubejda onemocněla. Nejeda a nepila, ležela a vzdychala. Sultán se ptal: „Co je ti, moje Zubejdo?“ A Zubejda na to: „Všude mě bolí, všude mě píchá, nic mi (2)....., nic mě nebaví!“ A tak sultán zavolał nejslavnější doktory země a řekl: „Uzdravte princeznu!“ Doktoři dávali Zubejdě nejrůznější léky, masti a kapky, ale nic nepomáhalo.

Pak sultánovi někdo poradil: „Nejjasnější pane, pozvěte (3)..... z cizí země. Ten princeznu vyléčí.“ „Ale jak ho poznám?“ zeptal se sultán. „Takový doktor má před jménem „Dr.“ To je opravdový studovaný doktor.“

Sultán hned poslal posly: „Jděte do cizích zemí! Hledejte, najděte a přiveďte (4).....!“ Poslové šli a šli, až přišli do (5)..... . V lese potkali nějakého muže, který kácel stromy. Zeptali se ho, co dělá. „Já jsem drvoštěp,“ řekl muž. „Opravdu?“ vykřikli poslové radostně. „Tak pojďte s námi! Máme pro vás práci.“ „Proč ne?“ zasmál se drvoštěp. „Já (6)..... práce ..... Do práce jsem jako drak!“

Když přišli do království Solimánského, hned ho (7)..... k sultánovi. „Nejjasnější pane, už ho máme.“ „Ale je to opravdový doktor?“ zeptal se sultán. „Ano. Jmenuje se Dr. Voštěp a do práce je jako Dr. Ak!“ „Když jsi doktor,“ řekl sultán drvoštěpovi, „(8)..... princeznu! Jestli ji neuzdravíš, bude zle.“ „Ale prosím vás, já žádný doktor nejsem,“ protestoval drvoštěp. „Jsi doktor a hotovo. Jdi k princezně!“

Nešťastný drvoštěp nevěděl, co dělat. Tak se šel podívat na princeznu, která ležela ve svém pokoji. „Koukám, že holka je nějaká bledá,“ řekl si. „Jak by nebyla, když k ní do pokoje nemůže slunce! Je tady tma, zima a vlhko!“ Vyšel ven a začal kácet (9)....., které (10)..... před palácem.

Princezna zatím spala ve svém pokoji. V poledne ji probudilo slunce. Pokoj byl plný tepla a světla. Šla k (11)..... a podívala se ven. Pod oknem seděl drvoštěp a jedl. „Jé, co to tady tak krásně voní?“ zeptala se Zubejda. „To je černý chleba s (12)....., princezno!“ zasmál se drvoštěp. „Pojďte ven a dejte si kousek!“

Když přišel na návštěvu sultán, nevěřil svým očím. Všude kolem paláce svítí slunce a před palácem sedí princezna, směje se a jí chleba s (13)..... „Princezna se uzdravila! Radujte se, tancujte a zpívejte!“ (14)..... sultán. „Milý Dr. Voštěpe, ty jsi opravdový doktor! Vezmi si tolik zlata, kolik uneseš!“ A drvoštěp se spokojeně vrátil domů.

Schéma 11H**Doplňte imperativy z tabulky.**

tancujte	najděte	jdi	přiveďte	uzdravte	radujte se	pozvěte
jděte	hledejte	uzdrav	zpívejte	pojdte (2x)	vezmi	

Bylo jednou jedno Solimánské království. Vládl tam mocný vládce sultán Solimán a ten měl krásnou dceru Zubejdu. Sultán ji moc miloval. Jednou ale Zubejda onemocněla. Nejedla a nepila, ležela a vzdychala. Sultán se ptal: „Co je ti, moje Zubejdo?“ A Zubejda na to: „Všude mě bolí, všude mě píchá, nic mi nechutná, nic mě nebaví!“ A tak sultán zavolał nejslavnější doktory země a řekl: „..... princeznu!“ Doktoři dávali Zubejdě nejrůznější léky, masti a kapky, ale nic nepomáhalo.

Pak sultánovi někdo poradil: „Nejjasnější pane, ... opravdového doktora z cizí země. Ten princeznu vyléčí.“ „Ale jak ho poznám?“ zeptal se sultán. „Takový doktor má před jménem „Dr.“ To je opravdový studovaný doktor.“

Sultán hned poslal posly: „..... do cizích zemí! ....., ... a ..... opravdového doktora!“ Poslové šli a šli, až přišli do české země. V lese potkali nějakého muže, který kácel stromy. Zeptali se ho, co dělá. „Já jsem drvoštěp,“ řekl muž. „Opravdu?“ vykřikli poslové radostně. „Tak ..... s námi! Máme pro vás práci.“ „Proč ne?“ zasmál se drvoštěp. „Já se práce nebojím. Do práce jsem jako drak!“

Když přišli do království Solimánského, hned ho vedli k sultánovi. „Nejjasnější pane, už ho máme.“ „Ale je to opravdový doktor?“ zeptal se sultán. „Ano. Jmenuje se Dr. Voštěp a do práce je jako Dr. Ak!“ „Když jsi doktor,“ řekl sultán drvoštěpovi, „..... princeznu! Jestli ji neuzdravíš, bude zle.“ „Ale prosím vás, já žádný doktor nejsem,“ protestoval drvoštěp. „Jsi doktor a hotovo. .... k princezně!“

Nešťastný drvoštěp nevěděl, co dělat. Tak se šel podívat na princeznu, která ležela ve svém pokoji. „Koukám, že holka je nějaká bledá,“ řekl si. „Jak by nebyla, když k ní do pokoje nemůže slunce! Je tady tma, zima a vlhko!“ Vyšel ven a začal kácet vysoké palmy, které rostly před palácem.

Princezna zatím spala ve svém pokoji. V poledne ji probudilo slunce. Pokoj byl plný tepla a světla. Šla k oknu a podívala se ven. Pod oknem seděl drvoštěp a jedl. „Jé, co to tady tak krásně voní?“ zeptala se Zubejda. „To je černý chleba s tvarohem, princezno!“ zasmál se drvoštěp. „..... ven a dejte si kousek!“

Když přišel na návštěvu sultán, nevěřil svým očím. Všude kolem paláce svítí slunce a před palácem sedí princezna, směje se a jí chleba s tvarohem. „Princezna se uzdravila! ....., ... a .....!“ zaradoval se sultán. „Milý Dr. Voštěpe, ty jsi opravdový doktor! ..... si tolik zlata, kolik uneseš!“ A drvoštěp se spokojeně vrátil domů.

Schéma 11I**Doplňte otázky. Odpovězte podle textu.**

s kým	koho (2x)	o čem	před čím	komu	kolik	do čeho
1.	zavolal sultán k nemocné princezně? –					
2.	poslal sultán do cizích zemí? –					
3.	mluvili poslové v lese? –					
4.	byl drvoštěp jako drak? –					
5.	řekl sultán, že musí uzdravit princeznu? –					
6.	mluvil sultán s drvoštěpem? –					
7.	rostly vysoké palmy? –					
8.	zlata si mohl vzít drvoštěp? –					

Schéma 11J

léčit	vyléčit	vonět	zavonět
uzdravovat	uzdravit	smát* se	zasmát* se
probouzet (se)	probudit (se)	potkávat	potkat
radovat se	zaradovat se	růst*	vyrůst*

Schéma 11K

Jak zkracujeme tyto tituly? Dopište. Pozor na psaní velkých a malých písmen!

- ..... – profesor, profesorka
- ..... – docent, docentka
- ..... – magistr, magistra
- ..... – inženýr, inženýrka
- ..... – bakalář, bakalářka
- ..... – doktor, doktorka medicíny, lékař, lékařka
- ..... – doktor, doktorka práv, právník, právnička
- ..... – doktor, doktorka filozofie (*starší titul*)
- ..... – doktor, doktorka filozofie (*nový titul*)

Schéma 11L

Dopíšte jiný konec pohádky.

Bylo jednou jedno Solimánské království. Vládl tam mocný vládce sultán Solimán a ten měl krásnou dceru Zubejdu. Sultán ji moc miloval. Jednou ale Zubejda onemocněla. Nejedla a nepila, ležela a vzdychala.

Sultán se ptal: „Co je ti, moje Zubejdo?“ A Zubejda na to: „Všude mě bolí, všude mě píchá, nic mi nechutná, nic mě nebaví!“ A tak sultán zavolał nejslavnější doktory země a řekl: „Uzdravte princeznu!“ Doktoři dávali Zubejdě nejružnější léky, masti a kapky, ale nic nepomáhalo.

Pak sultánovi někdo poradil: „Nejjasnější pane, pozvěte opravdového doktora z cizí země. Ten princeznu vyléčí.“ „Ale jak ho poznám?“ zeptal se sultán. „Takový doktor má před jménem „Dr.“ To je opravdový studovaný doktor.“

Sultán hned poslal posly: „Jděte do cizích zemí! Hledejte, najděte a přiveďte opravdového doktora!“ Poslové šli a šli, až přišli do české země. V lese potkali nějakého muže, který kácel stromy. Zeptali se ho, co dělá. „Já jsem drvoštěp,“ řekl muž. „Opravdu?“ vykřikli poslové radostně. „Tak pojďte s námi! Máme pro vás práci.“ „Proč ne?“ zasmál se drvoštěp. „Já se práce nebojím. Do práce jsem jako drak!“

Když přišli do království Solimánského, hned ho vedli k sultánovi. „Nejjasnější pane, už ho máme.“ „Ale je to opravdový doktor?“ zeptal se sultán. „Ano. Jmenuje se Dr. Voštěp a do práce je jako Dr. Ak!“ „Když jsi doktor,“ řekl sultán drvoštěpovi, „uzdrav princeznu! Jestli ji neuzdravíš, bude zle.“ „Ale prosím vás, já žádný doktor nejsem,“ protestoval drvoštěp. „Jsi doktor a hotovo. Jdi k princezně!“

[illegible]

Schéma 11M**Doplňte -i, -y nebo a .**

1. Líbil... se mi české ženy.	11. Slušel... mi tmavé barvy.
2. Líbil.... se mi čeští muži.	12. Zdál... se mi strašidelné sny.
3. Líbil... se mi české filmy.	13. Mrzel... mě jejich problémy.
4. Líbil.... se mi česká auta.	14. Nezajímal.... mě vaše konference.
5. Vadil.... mi nudné texty v učebnici.	15. Bavil... mě všechny předměty ve škole.
6. Bolel.... mě nohy.	16. Zajímal... mě moderní letadla.
7. Chutnal... mi vegetariánská jídla.	17. Hodil... se mi oba dva dny.
8. Hodil... se mi vaše termíny.	18. Vždycky mě nudil.... moderní dramata.
9. Nudil... mě staré divadelní hry.	19. Zajímal... mě psi a kočky.
10. Chyběl.... mi moji staří kamarádi.	20. Chyběl... mi sestry i bratři.

Schéma 11N

odpočívát	odpočív ají	odpočívej	odpočívejte
běžet	běží	běž	běžte
pracovat	pracu jou , pracu jí	pracuj	pracujte
uvařit	uvaří	uvař	uvařte
uzdravit	uzdraví	uzdrav	uzdravte
vzít si	vez mou si	vezmi si	vezměte si
říct	řeknou	řekni	řekněte
podívat se	podíva jí se	podívej se	podívejte se
spát	spí	spi	spěte
cvičit	cvičí	cvič	cvičte
udělat	uděla jí	udělej	udělejte
jít	jdou	jdi	jděte
pozvat	poz vou	pozvi	pozvěte

Schéma 110**Doplňte vhodný výraz/vhodné výrazy s imperativem.**

1. Dcera šla s přítelem do kina. Popřála jsem jí: .....
2. Na závěr e-mailu kamarádovi jsem napsal: ..... a ..... sestru!
3. Šli jsme pozdě do divadla, ale manželka ještě hledala vhodné boty. Říkal jsem jí: .....
4. Syn mě pořád otravoval s nějakými otázkami. Řekl jsem mu: ..... Teď mám práci!
5. Stará paní měla problém, jak vyjít s penězi. Její vnuk jí řekl: ..... Pomůžu ti!
6. Kamarádka nevěděla, jestli si zvykne v nové práci. Poradil jsem jí: ..... a uvidíš!
6. Kolega stál ve dveřích. Pozval jsem ho: .....
7. Naše malá dcera se bála jet na koni. Říkali jsme jí: ....., tenhle kůň je moc hodný!
8. Bratranec je horolezec. Když jel do Himalájí, říkali jsme mu všichni: .....
9. Děti ve škole se bavily smály. Učitel se zlobil: ..... Teď píšeme diktát.
10. V kině za mnou seděli drzí puberťáci, kteří se pořád bavily. Rozzlobila jsem se a řekla jsem jim:
Prosím vás, ...

Schéma 11P**Doplňte imperativy.**

1. .... (být*) na sebe hodní. .... (říct* si), že máte těžký život, ale taky pomyslete na někoho, kdo to má horší.
2. Nemusíte vždycky všechno dělat sami! .... (spolupracovat) s rodinou a kolegy, ... (rozdělit) své povinnosti mezi ostatní.
3. .... (jít*) spát. Ráno je každý problém lehčí!
4. .... (udělat si) radost. .... (jít*) do restaurace, na kávu, do kina nebo .... (koupit si) něco hezkého.
5. Jestli můžete, ... (jet*) na víkend nebo na dovolenou. Po návratu často vypadá všechno jinak.
6. .... (mluvit) o stresu. Máte kamarády, příbuzné, doktory.
7. .... (dýchat) zhluboka. Nejlepšího kamaráda máte přímo pod nosem – je to váš dech!
8. .... (jít*) na procházku do přírody, ... (cvičit) aerobic nebo jógu, ... (běhat).
9. .... (jíst*) v klidu, ale ne moc. .... (neřešit) stres jídlem, kávou, alkoholem ani cigaretami!
10. .... (naučit se) říkat ne.

Schéma 11Q

Doplňte do textu imperativy. Pozor: sloveso *jít** může mít imperativ *jdi, jděte, ale taky pojd', pojd'te (= se mnou, s námi/ke mně, k nám).*

Karel Čapek: O princezně solimánské (*zkráceno*)

Bylo jednou jedno Solimánské království. Vládl tam mocný vládce sultán Solimán a ten měl krásnou dceru Zubejdu. Sultán ji moc miloval. Jednou ale Zubejda onemocněla. Nejedla a nepila, ležela a vzdychala. Sultán se ptal: „Co je ti, moje Zubejdo?“ A Zubejda na to: „Všude mě bolí, všude mě píchá, nic mi nechutná, nic mě nebaví!“ A tak sultán zavolal nejslavnější doktory země a řekl:

„ ..... (uzdravit) princeznu!“ Doktoři dávali Zubejdě nejrůznější léky, masti a kapky, ale nic nepomáhalo.

Pak sultánovi někdo poradil: „Nejjasnější pane, ... (pozvat*) opravdového doktora z cizí země. Ten princeznu vyléčí.“ „Ale jak ho poznám?“ zeptal se sultán. „Takový doktor má před jménem „Dr.“ To je opravdový studovaný doktor.“

Sultán hned poslal posly: „ ..... (jít*) do cizích zemí! ..... (hledat), ... (najít*) a ..... (přivést*) opravdového doktora!“ Poslové šli a šli, až přišli do české země. V lese potkali nějakého muže, který kácel stromy. Zeptali se ho, co dělá. „Já jsem drvoštěp,“ řekl muž. „Opravdu?“ vykřikli poslové radostně. „Tak ..... (jít*) s námi! Máme pro vás práci.“ „Proč ne?“ zasmál se drvoštěp. „Já se práce nebojím. Do práce jsem jako drak!“

Když přišli do království Solimánského, hned ho vedli k sultánovi. „Nejjasnější pane, už ho máme.“ „Ale je to opravdový doktor?“ zeptal se sultán. „Ano. Jmenuje se Dr. Voštěp a do práce je jako Dr. Ak!“ „Když jsi doktor,“ řekl sultán drvoštěpovi, „ ..... (uzdravit) princeznu! Jestli ji neuzdravíš, bude zle.“ „Ale prosím vás, já žádný doktor nejsem,“ protestoval drvoštěp. „Jsi doktor a hotovo. .... (jít*) k princezně!“

Nešťastný drvoštěp nevěděl, co dělat. Tak se šel podívat na princeznu, která ležela ve svém pokoji. „Koukám, že holka je nějaká bledá,“ řekl si. „Jak by nebyla, když k ní do pokoje nemůže slunce! Je tady tma, zima a vlhko!“ Vyšel ven a začal kácet vysoké palmy, které rostly před palácem. Princezna zatím spala ve svém pokoji. V poledne ji probudilo slunce. Pokoj byl plný tepla a světla. Šla k oknu a podívala se ven. Pod oknem seděl drvoštěp a jedl. „Jé, co to tady tak krásně voní?“ zeptala se Zubejda. „To je černý chleba s tvarohem, princezno!“ zasmál se drvoštěp. „ ..... (jít*) ven a ..... (dát si) kousek!“

Když přišel na návštěvu sultán, nevěřil svým očím. Všude kolem paláce svítí slunce a před palácem sedí princezna, směje se a jí chleba s tvarohem. „Princezna se uzdravila! ..... (radovat se), ... (tancovat) a ..... (zpívat)!“ zaradoval se sultán. „Milý Dr. Voštěpe, ty jsi opravdový doktor! ..... (vzít* si) tolik zlata, kolik uneseš!“ A drvoštěp se spokojeně vrátil domů.

Schéma 11R

At' David uvaří oběd.	At' je Tomáš doma.
At' Kamil připraví prezentaci.	At' Honza a Alice koupí nějaké jídlo!
At' Jana zavolá později.	At' to paní učitelka zopakuje, prosím.
At' Lucie pošle ten dopis.	At' pan doktor napíše recept na oční kapky.
At' Michal a Petra přijdou včas.	

Schéma 11S

Doplňte jména třetího člověka (např. ve třídě nebo v kanceláři) a řekněte svému partnerovi, ať mu vyřídí vzkaz.

1. Ať ..... připraví prezentaci.
2. Ať ..... zavolá později.
3. Ať ..... pošle ten dopis.
4. Ať ..... přijde včas.
5. Ať ..... je doma.
6. Ať ..... koupí nějaké jídlo!
7. Ať to ..... zopakuje.
8. Ať ..... napíše recept.

Schéma 11T

Schéma 11U

žaludek	plíce (<i>sg. i pl.</i>)	srdce
játra (<i>pl.</i>)	ledvina, ledviny (<i>pl.</i>)	střevo, střeva (<i>pl.</i>)
mozek	močový měchýř	slepé střevo

Schéma 11V

Dáme vám na to mast a obvaz. A musíte dávat pozor na infekci!
Pane doktore, předevčírem jsem si dělal kávu a polil jsem se horkou vodou.
Bolí mě v krku, je mi špatně a taky trochu kašlu.
Včera jsem spadl na ledě. Strašně mě bolí noha.
Jakou kartičku?
Prosím vás, já bych se chtěl objednat k panu doktorovi na prohlídku.
Co se vám stalo?
Sestřičko, syn se říznul do prstu a hodně to krvácí.
Zavolám sanitku a pojedete do nemocnice na vyšetření.
Tak honem pojedte dál. Víte, kdy naposled dostal injekci proti tetanu?
Pak jsem zvracela a ta hlava mě pořád hrozně bolí.
Kdy se vám to stalo? To může být otřes mozku.
Tak mi řekněte jméno a datum narození.
Prosím, další!
Hm, no máte to hodně spálené. Měl jste přijít hned, jak se vám to stalo.
Tak co potřebujete?
Spálil jsem si ruku.
Spadla jsem a uhodila jsem se do hlavy.
Doufám, paní doktorko, že jsem si to nezlomil.
Dneska ráno jsem měla teplotu 38,5.

No jo no, může to být zlomené. Musíte na rentgen.
Co je vám?
Otevřete ústa. Hm, to je angína.
Ne, nejsem. Kde si můžu pojištění vyřídit?
Sestřička vás tam odveze.
Musíte brát antibiotika, čtyřikrát za den jednu tabletu.
Kdo je další? Tak pojdte do ordinace. Jakou máte pojišťovnu?
Tady máte recept. Až to doberete, přijdete na kontrolu. Chcete napsat nemocenskou?
Kartu zdravotního pojištění. Vy nejste pojištěný?
Máte kartičku?

Schéma 11W**Porovnejte věty. Doplňte se nebo si tam, kde je to možné nebo nutné.**

1. Prosím vás, já bych chtěl objednat k panu doktorovi na prohlídku.
Prosím vás, já bych chtěl objednat dceru k panu doktorovi na prohlídku.
2. Sestřičko, syn říznul kamaráda do prstu a hodně to krvácí.
Sestřičko, syn říznul do prstu a hodně to krvácí.
3. Spadla jsem a uhodila jsem do hlavy.
Uhodila jsem muže, který mě otravoval na ulici.
4. Pane doktore, předevčírem jsem dělal kávu a polil jsem horkou vodou.
Pane doktore, předevčírem jsem dělal manželce kávu a polil jsem ji horkou vodou.
5. Doufám, že jsem neuhodil psa moc silně a nic jsem mu nezlomil.
Včera jsem spadl na ledě. Doufám, že jsem nezlomil nohu.
6. Kde můžu synovi vyřídit zdravotní pojištění?
Kde můžu vyřídit zdravotní pojištění?

Schéma 11X

na neurologii	na gynekologii
na zubní/k zubaři	na psychiatrii
na pohotovost	na oční/k oční
k praktickému lékaři	na kožní
na chirurgii	na internu

Schéma 11Y**S jakým zdravotním problémem půjdete k následujícím doktorům?**

MUDr. Jana Botevová dětská lékařka	MUDr. Leoš Hanák zubní oddělení Pohotovost od 7. 00	MUDr. Eva Zabanová oční lékařka	MUDr. Petr Korytka ortopedie
doc. MUDr. Ivan Černý Psychiatrická klinika	MUDr. Pavel Šimek gynekologie	MUDr. Anna Matoušková praktická lékařka	prof. MUDr. Libuše Nová Klinika alergologie a imunologie

Schéma 11Z

na cestě v parku	na málo používané silnici	na stavbě	při rekonstrukci rodinného domu
pod lešením	u výkopu na chodníku	ve skladu materiálu	u benzínové pumpy
na sloupech vysokého napětí	v továrně	v nemocnici	na vyhlídce nad svahem
nad propastí	v lese		